

Manažerské shrnutí

Předkládaná analýza zpracovaná společností Deloitte Advisory s.r.o., (dále také „Dodavatel“ nebo „Deloitte“) zpracovaná v rámci projektu „Evaluace vnímaného fungování a efektivnosti vybraných nástrojů JMP z hlediska zvyšování transparentnosti v ESIF“ obsahuje podrobně zpracované kvalitativní informace získané v průběhu realizace prací. Evaluace je jednou z evaluací *Strategie pro boj s podvody a korupcí v rámci čerpání ESI fondu v období 2014 – 2020*. Celkově lze hodnotit, že *Strategie* je nastavená optimálně, nástroje jsou v ní popsány v dostatečně obecné rovině, na základě evaluace proto nevyžaduje aktualizaci. Obdobně lze zhodnotit i *Akční plán boje s korupcí na rok 2017*, jenž ze *Strategie* vychází.

Z analýzy rozhovorů s respondenty vyplývá, že se samotnou myšlenkou vzniku nástrojů souhlasí většina dotazovaných respondentů. Problematickou se ukazuje zejména implementace, která je v rámci řídicích orgánů zcela odlišná. Efektivní využití jednotlivých nástrojů bez zvýšení administrativní zátěže je tak velmi ovlivněno mírou, do jaké se na úrovni řídicího orgánu/zprostředkujícího subjektu nástroj podařilo rozpracovat a zavést do smysluplné praxe. Na tuto skutečnost má vliv výklad relevantních částí metodických pokynů. Ačkoliv je praxe využití většiny nástrojů do jisté míry problematická, většina analyzovaných nástrojů má vliv na transparentnost v procesech implementace pomoci z ESIF. Minimálně polovina z nástrojů vybraných k evaluaci je respondenty vnímána zejména jako pravidla nebo postupy s primárně jinými cíli než je snižování rizika podvodů a korupce.¹ V následující tabulce je přehledně zobrazeno agregované hodnocení všech nástrojů. Jednotlivé nástroje jsou pak podrobněji hodnoceny v dalších kapitolách této analýzy.

Legenda

Symbol Význam symbolu

Nástroj je obecně vnímán negativně a/nebo není považován za efektivní při zvyšování transparentnosti či snižování rizika podvodů a korupce a/nebo jeho zavedení do praxe je značně problematické.

Nástroj je obecně vnímán neutrálně a/nebo jeho efektivita při zvyšování transparentnosti či snižování rizika podvodů a korupce není zřejmá. Zavedení do praxe je částečně problematické.

Nástroj je obecně vnímán pozitivně a/nebo je považován za efektivní při zvyšování transparentnosti či snižování rizika podvodů a korupce. Zavedení do praxe se neseťkalo s problémy.

¹ Více viz Kapitola 4.4 Procesy a způsoby, jakými jsou vybrané nástroje JMP, které by měly vést ke zvýšení transparentnosti a snížení rizika podvodů a korupce, využívané.

Nástroj	Slovní hodnocení nástroje	Symbol
Zveřejňování kritérií a zdůvodnění hodnocení	Nástroj je vnímán pozitivně všemi cílovými skupinami, a i když se praxe mezi OP značně liší, lze ji ve většině případů považovat za funkční. Hodnocení projektů je velmi náročné na množství kvalitních hodnotitelů, kterých je ve vybraných oblastech nedostatek.	
Institut etických kodexů	Etické kodexy představují především morální apel a závazek. Přestože jejich vliv na předcházení rizikům podvodů je minimální, respondenti tento nástroj považují za důležitý.	
Nastavení kontrolních listů (zejména v oblasti veřejných zakázek)	Nástroj je vnímán pozitivně, v oblasti veřejných zakázek může mít vliv na prevenci podvodného jednání. Jeho implementace ale přináší nadměrnou administrativní zátěž v případě vybraných ŘO.	
(Opravitelnost kritérií (odstranění vad nebo doplnění žádosti o podporu)	Opravitelnost kritérií není primárně vnímána jako nástroj pro zvyšování transparentnosti, zároveň je považována za nezbytnou z důvodu náročnosti a chybovosti při zpracování žádostí. Pravidla pro opravitelnost se liší, a to často i mezi různými výzvami téhož OP. Jednotný není ani přístup pracovníků jednotlivých ŘO.	
Databáze hodnotitelů (střet zájmů)	Nástroj je považován za transparentní, jeho praktický vliv je však rozporuplný, především v důsledku velmi odlišné praxe mezi ŘO (ale i uvnitř ŘO v různých výzvách). Rating hodnotitelů je formalizován a ve většině případů nenaplňuje svůj smysl.	
Žádost o přezkum	Žadatelé považují nástroj za formální, není pro ně příliš transparentní. V některých výzvách je nástroj nadužíván. Pro ŘO představují přezkumy větší pracnost a více administrativy, přesto jej považují za důležitý opravný prostředek.	
Indikátory podvodu	Nástroj je vnímán zejména ze strany kontrolorů vcelku pozitivně, jeho vliv na zvyšování transparentnosti a zabraňování podvodnému jednání je dle respondentů ovšem minimální.	
Postupy v případě podezření na nekalé jednání ze strany příjemce	Postup není jednoznačně definován, většina respondentů jej zaměňuje za podezření na nesrovnalost. Postupy jsou nastavené správně, nepomohou však při dokazování konkrétního podezření.	
Postupy v případě podezření na nekalé jednání ze strany ŘO/ZS	Nástroj je ze strany respondentů z ŘO/ZS hodnocen pozitivně, respondenti z cílové skupiny žadatelů však považují dostupné informace o organizační struktuře a možnostech stížnosti na neetické jednání ze strany ŘO za nedostatečné.	

Nástroj	Slovní hodnocení nástroje	Symbol
Sebehodnocení a analýza rizik ŘO	Nástroj je respondenty vnímán jako duplicitní a na většině řídicích orgánů není využíván. Problematické je i (ne)ověřování vstupních informací.	
Rozkrývání vlastnické struktury	Většina respondentů považuje myšlenku rozkrývání vlastnické struktury za správnou, v praxi však kontrola dostupných informací naráží na mnoho bariér. Z tohoto důvodu se dle respondentů jedná aktuálně o jeden z nejslabších nástrojů v oblasti zvyšování transparentnosti a předcházení podvodnému jednání.	

Na základě této evaluace Dodavatel **nepovažuje za aktuálně nutnou** aktualizaci *Strategie pro boj s podvody a korupcí v rámci čerpání ESI fondu v období 2014 – 2020* ani z ní vyplývajícího *Akčního plánu pro implementaci Strategie pro boj s podvody a korupcí v rámci čerpání ESI fondů SSR v období 2014–2020*.

Na úrovni jednotlivých metodických pokynů (*Metodický pokyn pro řízení výzev, hodnocení a výběr projektů v programovém období 2014–2020; Metodický pokyn pro výkon kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů při implementaci Evropských strukturálních a investičních fondů pro období 2014–2020; Metodický pokyn finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014–2020*) Dodavatel **doporučuje** další vysvětlování záměru vzniku jednotlivých nástrojů tak, aby bylo cílem ŘO rozpracovat implementaci těchto nástrojů do podoby, která efektivně přispívá ke zvyšování transparentnosti a předcházení podvodnému jednání. Na základě zjištění dobré praxe v průběhu programového období Dodavatel dále doporučuje, aby gestoři relevantních metodických oblastí tyto příklady sdíleli mezi ostatní řídicí orgány a dále tak s orgány spolupracoval na úspěšné implementaci.